

วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกต

หรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี

1. โรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสหรือโรคไอพีดีคืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

เชื้อนิวโมคอคคัส เป็นสาเหตุที่พบบ่อยของโรคปอดบวม โรคติดเชื้อในกระแสเลือด และโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ บางครั้งก่อให้เกิดโรคที่มีความรุนแรงและเสียชีวิตได้ มักพบในเด็กเล็ก และผู้ที่มีความเสี่ยงสูงได้แก่ อายุมากกว่า 65 ปี เด็กเล็ก และผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคตับแข็ง โรคหัวใจ โรคปอด โรคไต โรคเบาหวาน โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง และโรคเมเร็ง อัตราการเกิดโรคนี้นั้นแบบรุนแรงหรือเรียกว่าไอพีดี พบประมาณไม่เกิน 1 ในแสนคน ของเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี การป้องกันโรคสามารถทำได้โดยรักษาสุขภาพให้แข็งแรง และการฉีดวัคซีนมีส่วนช่วยป้องกันโรคได้

โรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดรุนแรง หรือโรคไอพีดี สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

2. วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีคืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี ทำจากเชื้อนิวโมคอคคัสที่ตายแล้ว เชื้อนิวโมคอคคัสมีมากกว่า 90 ชนิด ชนิดที่อยู่ในวัคซีนนี้เป็นชนิดที่พบบ่อย 7 อันดับแรก แล้วนำมาจับกับโปรตีนเพื่อกระตุ้นให้เกิดภูมิคุ้มกันในเด็กเล็กได้ วัคซีนนี้มีประสิทธิภาพครอบคลุมเชื้อนี้ได้ประมาณร้อยละ 70 ของโรคไอพีดีทั้งหมด

3. ใครควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี เป็นวัคซีนสำหรับเด็กที่อายุน้อยกว่า 2 ปี แนะนำให้ฉีดที่อายุ 2, 4 และ 6 เดือน กระตุ้นซ้ำที่อายุ 12-15 เดือน ถ้าไม่ได้รับวัคซีนตามอายุดังกล่าวและต้องการจะเริ่มฉีดภายหลัง ควรปรึกษาแพทย์ หากเริ่มฉีดหลังอายุ 6 เดือน จะลดจำนวนเข็มลงได้

สำหรับเด็กที่อายุ 2-5 ปีที่มีความเสี่ยงต่อโรค ควรรับวัคซีนนี้แล้วกระตุ้นต่อด้วยวัคซีนชนิดโพลีแซคคาไรด์ ซึ่งใช้ได้ในเด็กอายุมากกว่า 2 ปีขึ้นไป

วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีสามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ได้ในวันเดียวกัน แต่ต้องแยกเข็มฉีด

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ไม่ควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี ใน

- ผู้ที่มีอาการแพ้อย่างรุนแรงจากการฉีดในเข็มก่อน
- หากมีไข้ไม่สบายควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน ควรรอให้หายป่วยก่อนจึงมารับวัคซีน

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับวัคซีนได้

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี

วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีมีความปลอดภัยสูง อาจพบอาการข้างเคียงได้บ้าง หลังฉีดวัคซีนอาจมีอาการไข้ หงุดหงิด หรือซึมเล็กน้อย เมื่ออาหาร และปวด บวม แดง ร้อนบริเวณที่ฉีดได้บ้าง อาการเหล่านี้จะหายไปเองภายใน 1-2 วัน อาการอื่นๆ พบได้น้อยมาก

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากปวด บวมบริเวณที่ฉีด ให้ประคบด้วยผ้าเย็น หากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรง หรือเป็นมาก ควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

6. วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีอยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีไม่ได้อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันของกระทรวงสาธารณสุข ผู้ปกครองต้องจ่ายค่าวัคซีนเอง

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี หรือไม่

วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดคอนจูเกตหรือวัคซีนป้องกันโรคไอพีดี จัดอยู่ในวัคซีนทางเลือกหรือวัคซีนเสริม อาจพิจารณาให้วัคซีนนี้ในเด็กทั่วไป ที่ต้องการลดความเสี่ยงต่อโรค ควรแนะนำให้วัคซีนนี้ในเด็กที่มีความเสี่ยงสูงดังกล่าวในข้อ 1

8. มีสิ่งที่ต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

แม้ว่าจะได้รับวัคซีน ก็ยังสามารถเป็นโรคนี้ได้ เพราะวัคซีนป้องกันได้เพียงร้อยละ 70 ของเชื้อทั้งหมดดังนั้นควรเน้นเรื่องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการรักษาสุขภาพและสุขอนามัย ซึ่งจะช่วยลดโอกาสการติดเชื้อได้ ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อนิวโมคอคคัสชนิดรุนแรง อาจจำเป็นต้องรับประทานยาปฏิชีวนะควบคู่ไปด้วยตามคำแนะนำของแพทย์

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ผู้ปกครองสามารถรับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงภายหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดไป เพื่อเป็นหลักฐานว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

เอกสารแนะนำความรู้เกี่ยวกับวัคซีนสำหรับประชาชน

โดย สมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข